

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **E. K. S., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou T. K., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **M. K.**, bývajúcemu B., t.č. vo V., **o zaplatenie 415,63 € s príslušenstvom**, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného S., so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou H., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 6 C 71/2012, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. júla 2012 sp. zn. 25 Co 189/2012, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. júla 2012 sp. zn. 25 Co 189/2012 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 20. apríla 2012 č.k. 6 C 71/2012-69 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní sumu 217,48 € s príslušenstvom (ktoré špecifikoval vo výroku rozsudku) a vo zvyšku, v časti zmluvnej pokuty, žalobu zamietol. Rozhodol tiež, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalovaný s právnym predchodcom žalobcu uzavreli 2. februára 2008 zmluvu o pripojení podľa § 43 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, ustanovenia ktorej ale žalovaný riadne neplnil – neuhrádzal platby za dodané služby. Žalobca, ktorý vstúpil do práv a povinností svojho právneho predchodcu zmluvou o postúpení pohľadávok, sa preto dôvodne domáhal zaplatenia dlžnej sumy spolu s úrokom z omeškania (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). V zmysle dojednanej zmluvy mu vznikla tiež povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu, súd ale, využijúc moderačné právo (545a Občianskeho zákonníka), jej výšku znížil. Žalobu vo zvyšku (v časti týkajúcej sa zmluvnej pokuty vo výške 198,15 €) zamietol ako nedôvodnú.

Proti uvedenému rozsudku podalo odvolanie S. (ďalej len „O.“), ktoré – poukazujúc na to, že je právnickou osobou, predmetom činnosti ktorej je ochrana práv spotrebiteľa podľa osobitného zákona – z vlastného podnetu vstúpilo do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného spotrebiteľa.

Krajský súd v Nitre uznesením z 31. júla 2012 sp. zn. 25 Co 189/2012 odvolanie O. odmietol s odôvodnením, že nebolo podané osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Uviedol, že pri rozhodovaní zohľadnil procesné postavenie vedľajšieho účastníka, ktoré je v sporovom konaní významne ovplyvnené vôľou účastníka, na strane ktorého vystupuje. Vyslovil názor, že proti vôli účastníka môže vedľajší účastník v takomto konaní podať odvolanie len v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje § 201 O.s.p. V danom prípade O. nepreukázalo, že odvolanie je podané vo veci, v ktorej z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom, na ktorého strane vystupuje; obsah spisu pritom nedáva žiadny podklad ani pre záver, že žalovaný udelil súhlas s odvolaním O.. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podalo dovolanie O.. Uviedlo, že odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že odmietol jeho odvolanie ako podané neoprávnenou osobou, i keď pre to neboli dané procesné predpoklady. Odvolací súd na daný prípad nesprávne aplikoval § 201 O.s.p., hoci správne mal vychádzať z § 93 ods. 4 O.s.p. a „opýtať sa neinformovaného spotrebiteľa, či súhlasí s odvolaním vedľajšieho účastníka, ktoré bolo zjavne na jeho podporu a prospech“. Podľa názoru O. nekonal v danej veci odvolací súd ako súd „zákonný“ (§ 237 písm. g/ O.s.p.), lebo v danom prípade mal Súdny dvor Európskej únie vyriešiť prejudiciálnu otázku, či sa ustanovenie § 201 O.s.p. nemá vzťahovať aj na odvolanie podané vedľajším účastníkom v prípade, keď chráni práva spotrebiteľa. Namietlo tiež, že napadnuté uznesenie nie je preskúmateľné. Z týchto dôvodov žiadalo dovolaním napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu označil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne; dovolanie žiadal zamietnuť.

Žalovaný sa k dovolaniu O. nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podalo O. včas, skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V danom prípade je dovoláním napadnuté uznesenie, ktoré nemá znaky uznesení uvedených v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania O. preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie O. nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania O. preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. O. v dovolaní namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). O odňatie možnosti pred súdom konať ide v prípade

takého procesne nesprávneho postupu súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti odvolateľa pred súdom konať ide tiež vtedy, keď odvolací súd odmietne odvolanie, i keď neboli dané procesné predpoklady pre tento postup (viď primerane R 23/1994). Dovolací súd preto skúmal, či postupom odvolacieho súdu, v rámci ktorého odmietol odvolania O., došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.).

Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O.s.p.).

Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O.s.p.).

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 ods. 1 O.s.p.).

Z právnej úpravy vedľajšieho účastníka obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku vyplývajú niektoré rozdielnosti, ktoré sa v právnom postavení vedľajších účastníkov prejavujú vo viacerých smeroch, okrem iného tiež v tom, že niektorí vedľajší účastníci majú právo podať odvolanie s obmedzením, že tento ich úkon nemôže odporovať úkonu (vôli) nimi podporovaného účastníka, iní vedľajší účastníci majú v zmysle viď § 201 veta druhá O.s.p.

samostatné, od účastníka nezávislé právo podať odvolanie. Pokiaľ v ďalšom texte odôvodnenia tohto uznesenia nie je výslovne uvedené niečo iné, týka sa nasledovný všeobecný výklad procesného postavenia takého vedľajšieho účastníka, ktorý prejaví vôľu zúčastňovať sa konania (v ktorom nejde o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je) popri navrhovateľovi alebo odporcovi vo veci, v ktorej z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom konania a vedľajším účastníkom (§ 201 veta druhá O.s.p.).

V zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a tiež v súlade s názormi prezentovanými v odbornej právnickej literatúre (viď Jaroslav Krajčo a kol., Občiansky súdny poriadok – Komentár, I. diel, str. 380, Eurounion, 2010) predpokladmi účasti vedľajšieho účastníka v konaní sú: a/ výzva účastníka konania alebo podnet vedľajšieho účastníka konania, b/ uvedenie na strane ktorého účastníka bude vedľajší účastník vystupovať, c/ preukázanie právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku sporu (ak nejde o prípad, v ktorom tento záujem vyplýva z osobitného zákona – k tomu viď tiež ďalej), d/ rozhodnutie súdu o prípustnosti vedľajšieho účastníka (ak účastník konania vznesie námietku neprípustnosti vedľajšieho účasti), e/ súhlas vedľajšieho účastníka, ak jeho vstup navrhol účastník konania, f/ súhlas (hlavného) účastníka konania, na strane ktorého má vedľajší účastník vystupovať, ak podnet na vstup dal sám vedľajší účastník.

Vedľajší účastník môže do konania vstúpiť buď z vlastnej iniciatívy alebo iniciatívy účastníka konania. Ak účastník konania navrhne, aby určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník, súd oboznámi s uvedeným návrhom tento subjekt a vyzve ho, aby sa k nemu vyjadril a oznámil, či vstupuje do konania ako vedľajší účastník. Pokiaľ označený subjekt urobí procesný úkon prejavujúci jeho vôľu vstúpiť do konania, stáva sa vedľajším účastníkom vo chvíli, keď súdu dôjde jeho písomné oznámenie alebo keď svoj úkon urobí ústne do súdnej zápisnice; k vzniku vedľajšieho účasti sa nevyžaduje rozhodnutie súdu. Pokiaľ účastníkom navrhnutý subjekt neprejaví vôľu vstúpiť do konania v procesnej pozícii vedľajšieho účastníka, nevzniká jeho vedľajšie účasti; nikoho totiž nemožno nútiť, aby sa stal vedľajším účastníkom konania. Súd z vlastnej iniciatívy neskúma, či je vedľajšie účasti prípustné, alebo neprípustné; o (ne)prípustnosti vedľajšieho účasti rozhoduje, ak niektorý z účastníkov namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Aj vtedy, keď vstup do konania iniciuje samotný vedľajší účastník, majú

účastníci právo vyjadriť sa k jeho úkonu, ktorým prejavil, že vstupuje do konania, a prípadne namietat' neprípustnosť tohto vstupu.

Zákonným predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie § 93 ods. 1 O.s.p., je právny záujem vedľajšieho účastníka na úspechu účastníka, na strane ktorého vstúpil do konania. Vedľajší účastník pomáha v konaní hlavnému účastníkovi a podporuje ho; poskytovaním pomoci navrhovateľovi alebo odporcovi sleduje ich záujmy, robí tak ale s cieľom prispieť k ochrane aj svojich práv plynúcich mu z hmotnoprávných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov. Vedľajší účastník sa usiluje dosiahnuť procesný úspech ním podporovaného účastníka, lebo výsledok sporu nepriaznivý pre účastníka, na strane ktorého v konaní vystupuje, sa nepriaznivo prejaví aj na jeho (vedľajšieho účastníka) právnych pomeroch.

V prípadoch, na ktoré dopadá ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p., zákon nestanovuje ako podmienku účasti tretej osoby na konaní skutočnosť, že táto osoba má záujem na výsledku konania. Legitimácia na vstup vedľajšieho účastníka do konania, ktorá je inak vyvodzovaná z jeho právneho záujmu na výsledku sporu (§ 93 ods. 1 O.s.p.), tu vyplýva priamo zo zákona (vid' tiež Števcěk / Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok – Komentár, Nakladatelství C. H. Beck, 2009, str. 238). V prípade takejto právnickej osoby je pre jej procesné postavenie vedľajšieho účastníka nevyhnutné, aby predmetom jej činnosti bola ochrana práv, o ktoré v konaní ide. Občiansky súdny poriadok v poznámke k uvedenému ustanoveniu odkazuje na niektoré osobitné predpisy, ktoré naznačujú, aké právnické osoby môžu byť v postavení vedľajšieho účastníka. Jedným z takých osobitných predpisov, je tiež zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktoré bolo účinné do 31. decembra 2012 (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z.z.“). V zmysle § 25 ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. môže právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podať návrh na začatie konania na správnom orgáne alebo na súde vo veci ochrany práv spotrebiteľov alebo môže byť účastníkom konania, ak sú takéto ciele hlavnou náplňou jeho činnosti.

V oboch prípadoch, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia § 93 ods. 1 a 2 O.s.p., je podstatnou podmienkou vedľajšieho účastníctva v konaní súhlas (hlavného) účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník chce vystupovať (vid' vyššie podaný výpočet predpokladov vedľajšieho účastníctva, konkrétne písm. f/). Potreba súhlasu účastníka, ktorý

má byť v konaní podporovaný vedľajším účastníkom, vyplýva zo samej podstaty a účelu vedľajšieho účastníctva. Z ustanovenia § 93 O.s.p. nemožno žiadnym spôsobom vyvodit', že by vedľajší účastník mohol v konaní vystupovať napriek nesúhlasu „ním podporovaného“ účastníka; svoj nesúhlas s vedľajším účastníctvom tento účastník nemusí ani odôvodňovať. Je pojmovo vylúčené, aby účastník konania bol pred súdom podporovaný niekým, účasť ktorého v konaní si neželá. To, že niekto chce v konaní pred súdom podporovať (hlavného) účastníka konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, automaticky neznamená, že ním poskytovaná procesná pomoc je hlavnému účastníkovi vítaná, že mu vyhovuje a že s ňou musí za každých okolností súhlasiť. To v plnej miere platí aj vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi, na ktorého sa vzťahuje § 93 ods. 2 O.s.p. Účel procesnej pomoci v sporovom konaní, ktorú má vedľajší účastník poskytovať (hlavnému) účastníkovi konania, môže byť naplnený len ak účastník, na strane ktorého chce vedľajší účastník vystupovať, s vedľajším účastníctvom súhlasí. I keď sa určitý subjekt stáva vedľajším účastníkom už v momente, keď súdu dôjde jeho procesný úkon obsahujúci prejav vôle vstúpiť do konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, má bezpochyby účastník konania, ktorého chce vedľajší účastník v konaní podporovať, procesné právo vyjadriť svoj nesúhlas s jeho vstupom do konania. Treba mať totiž na pamäti, že v dôsledku rovnakých procesných práv a povinností môže vedľajší účastník v procesnom zmysle (i keď len do určitej miery) zasahovať do priebehu konania a ovplyvňovať ho. Účastník konania má preto právo svojím nesúhlasom zabrániť tomu, aby pred súdom na jeho strane v pozícii vedľajšieho účastníka konal ten, koho účasť v konaní si neželá. Povahe a účelu občianskeho súdneho sporového konania by sa jednoznačne priechil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane účastníka konania, ktorý by bol tomuto účastníkovi nanútený.

V zmysle vyššie uvedeného zodpovedá zákonu procesný postup súdu, v rámci ktorého oznámi účastníkom konania, že určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník a vyzve ich, aby sa k tomuto vstupu vyjadrili. Súdom vyzvaní účastníci môžu vyjadriť svoje nesúhlasné stanovisko so vstupom vedľajšieho účastníka do konania. Tento výklad dovolacieho súdu sa neprieči doterajšej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu (viď napríklad jeho rozhodnutia vo veciach sp. zn. 3 Cdo 319/2009 alebo 5 Cdo 201/2004), ani konštantnej judikatúre (R 57/2009) spočívajúcej na právnom závere, že vedľajší účastník nadobúda svoje procesné postavenie aj bez rozhodnutia súdu – už tým, že súdu dôjde jeho oznámenie o vstupe do konania a že o prípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhoduje súd len ak účastník konania namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Výklad, ktorý

v preskúmvanej veci podáva dovolací súd, iba: 1. pripomína, že súd musí vždy účastníkov konania právne relevantným spôsobom (vid' tiež ďalej) upovedomiť o procesnom úkone fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá prejavila vôľu vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, 2. zdôrazňuje, že súd musí mať za každých okolností jasno v otázke, či účastník, ktorého chce vedľajší účastník (vstupujúci do konania z vlastnej iniciatívy) v konaní podporovať, s jeho podporou vôbec súhlasí, resp. či účastník neprejavil nesúhlas s vedľajším účastníctvom, 3. dodáva, že súd musí vždy zákonu zodpovedajúcim spôsobom reagovať na prípadný nesúhlasný (resp. neprípustnosť namietajúci) procesný úkon účastníka konania.

Sama skutočnosť, že vôľu vstúpiť do určitého konania prejaví právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, bez ďalšieho ešte neznamená, že jej procesný úkon vyjadrujúci túto vôľu vyvoláva vždy ňou sledované právne účinky. Ani samotný status takejto právnickej osoby vyplývajúci z § 93 ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 25 ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. ešte neznamená, že jej vstup do konania v procesnom postavení vedľajšej účastníčky je vždy prípustný.

V danom prípade O. písomným podaním, ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené 10. mája 2012, oznámilo, že z vlastného podnetu vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného spotrebiteľa, a to ako právnická osoba, ktorej hlavnou náplňou činnosti je ochrana práv spotrebiteľa. So zreteľom na predmet činnosti O., ktorý je preukázaný aj stanovami O. z 18. januára 2012 registrovanými Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky 26. januára 2012 pod č. VVS/1-900/90-39047, nebolo procesným predpokladom vstupu O. ako vedľajšieho účastníka do predmetného konania preukázanie právneho záujmu na jeho výsledku. To však vôbec neznamená, že ostatné predpoklady vstupu tohto subjektu do uvedeného konania (vid' vyššie) nemuseli byť splnené.

1.1. Pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie O. ako podané neoprávnenou osobou z toho dôvodu, že nejde o prípad, v ktorom z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (§ 201 veta druhá O.s.p.), možno s ním súhlasiť v tom, že skutočne nejde o taký prípad. V prejednávanej veci ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, v ktorej na jednej strane (ako žalobca) vystupuje právny nástupca dodávateľa a na druhej strane (ako žalovaný) spotrebiteľ. Zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit', že by v takejto veci z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom (žalovaným) a vedľajším účastníkom (O.).

V súvislosti s vyššie uvedeným treba uviesť, že s účinnosťou od 1. septembra 2003 ustanovenie § 201 O.s.p. „posilnilo“ postavenie vedľajšieho účastníka v tých prípadoch, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a (ním podporovaným) vedľajším účastníkom. V týchto prípadoch je právo podať odvolanie vedľajším účastníkom jeho samostatným procesným právom nezávislým od postoja, vôle a úkonov (hlavného) účastníka konania. Zmyslom takej procesnej úpravy je zabrániť tomu, aby vedľajší účastník čelil dôsledkom vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania bez možnosti ovplyvniť výsledok konania aj podaním odvolania proti vôli účastníka konania, ktorého v konaní taký vedľajší účastník podporuje.

Ustanovenie § 201 veta druhá O.s.p. v spojení s § 93 O.s.p. nemožno vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania jeho vzťahu s účastníkom konania. Rovnako ale tieto ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nedávajú žiadny podklad pre právny názor, ktorý je zastávaný v dovolaní, t.j. že podľa § 201 veta druhá O.s.p. je dovolanie vždy prípustné tiež vtedy, ak ho ako vedľajší účastník podáva právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O.s.p.).

1.2. Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že legitimácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka vyjadril súhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že odvolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená (porovnaj tiež uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2009 sp. zn. 1 Cdo 59/2009).

Zo spisu vyplýva, že súd prvého stupňa po podaní odvolania doručil tento opravný prostriedok účastníkom a vytvoril im procesnú možnosť vyjadriť sa k nemu. Túto možnosť využil žalobca (č.l. 89 spisu), žalovaný sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

Pre účely ďalšieho výkladu možno zhrnúť, že v danom prípade O. konalo (podalo odvolanie), žalovaný ale nekonal (nepodal odvolanie ani sa nevyjadril k odvolaniu O.). Ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p., ktoré aplikoval aj odvolací súd, dopadá pritom na situácie, v ktorých si navzájom odporujú úkony vedľajšieho a hlavného účastníka. Logicky preto musí existovať úkon vedľajšieho účastníka (napríklad odvolanie) a aspoň jeden tomuto úkonu vedľajšieho účastníka odporujúci úkon hlavného účastníka. Iba vtedy súd pristúpi (môže pristúpiť) k posúdeniu úkonov vedľajšieho účastníka „po uvážení všetkých okolností“ (§ 93 ods. 4 O.s.p.). Takéto posúdenie neprichádza teda do úvahy vtedy, ak vedľajším účastníkom konania podporovaný účastník žiadny úkon neurobí. Úkonom (konaním) nie je nekonanie účastníka. To, že žalovaný nezaujal žiadne stanovisko k odvolaniu O., nemožno interpretovať tak, že vyjadril nesúhlas s týmto úkonom.

Najvyšší súd sa už v minulosti zaoberal otázkou legitímácie vedľajšieho účastníka na podanie odvolanie v procesnej situácii, v ktorej hlavný účastník konania zostáva pasívny (sám nerobí žiadne úkony, nevyjadruje sa k veci a v priebehu konania nezaujíma žiadne stanoviská). Ako už bolo uvedené, dospel pri tom k názoru, že vedľajší účastník je oprávnený podať odvolanie aj vtedy, ak ním podporovaný účastník s odvolaním nevyjadril nesúhlas.

V preskúmvanej veci odvolací súd samo nevyjadrenie sa žalovaného k odvolaniu O. považoval za takú absenciu súhlasu žalovaného s týmto úkonom O., ktorá sa svojimi dôsledkami rovná vyjadreniu nesúhlasu. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu v danej procesnej situácii neboli dané procesné predpoklady pre odmietnutie odvolania O..

Skutočnosť, že dôvod odmietnutia odvolania uvedený v napadnutom uznesení nebol ako procesný predpoklad tohto postupu odvolacieho súdu daný, vedie najvyšší súd v dovolacom konaní k záveru, že postupom odvolacieho súdu bola O. odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p).

2. V dovolaní sa namieta, že k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tiež z dôvodu, že napadnuté uznesenie nemá (podľa názoru O.) náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a nie je dostatočne odôvodnené.

Dovolací súd k tejto námietke uvádza, že na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci) nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimočne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011).

Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Pre úplnosť – na doloženie pretrvávajúcej aktuálnosti právnych záverov najvyššieho súdu zaujatých v preskúmvanej veci – dovolací súd uvádza, že Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 22. januára 2014 sp. zn. I. ÚS 14/2014 odmietol ústavnú sťažnosť smerujúcu proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 10. januára 2013 sp. zn. 3 Cdo 74/2012 (založenému aj na závere, že nepreskúmateľnosť nezakladá procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.) s tým, že „nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých

by bolo možné toto rozhodnutie označiť za nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania“.

3. Dovolateľ namieta, že v konaní došlo tiež k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. g/ O.s.p.

Za „zarážajúce“ označilo O. skutočnosť, že poisťovne majú v zmysle § 201 O.s.p. samostatné (nezávislé od vôle účastníka, na strane ktorého vystupujú v procesnom postavení vedľajšieho účastníka) oprávnenie podať odvolanie, združenie na ochranu práv spotrebiteľa ale také právo nemá. Namietlo, že odvolací súd „absolútne nevysvetlil, prečo nevytlúčil použitie § 201 O.s.p. a pri tom sa neopýtal Súdneho dvora, či právo EÚ nebráni použitiu tohto pravidla“. V dôsledku toho sa odvolací súd (podľa názoru O.) „stal súdom nezákonným“, lebo „rozhodol v rozpore s cieľmi stanovenými Smernicou Rady 93/13 EHS a svoje rozhodnutie nezaložil na výklade práva zo strany súdneho dvora, ako autority na výklad práva EÚ“.

K predmetnej námietke dovolací súd uvádza, že nesprávne obsadeným súdom v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Súd nie je správne obsadený, ak vo veci nerozhoduje zákonný sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokovávanej veci (porovnaj IV. ÚS 64/02). Ak sa na konaní pred vnútroštátnym súdom nepodielal svojim výkladom práva spoločenstva komunitárny sudca, hoci ten výklad bol nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom vnútroštátny súd bol v tejto časti konania pred ním nesprávne obsadený (viď IV. ÚS 206/08).

Pri formulovaní dôvodov dovolania vychádzalo O. v podstatnej miere z rozhodnutia najvyššieho súdu z 27. augusta 2012 sp. zn. 2 Obdo 27/2012, ktoré bolo vydané v inej, skutkovo a právne obdobnej veci. Dovolací súd poukazuje na záverečnú časť odôvodnenia predmetného rozhodnutia, v ktorej sa uvádza, že „v danej veci nevznikla potreba stanoviť hranice aplikovateľnosti únieového práva, nakoľko právna úprava vnútroštátneho slovenského práva dostatočným spôsobom v danej veci umožňuje aplikáciu predmetnej smernice“. Treba dodať, že ak súd v priebehu konania nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ ani § 237 písm. g/ O.s.p. (R 61/2013).

V preskúmvanej veci odvolací súd bez toho, aby dospel k názoru o potrebe aplikácie komunitárneho práva, aplikoval iba procesné vnútroštátne normy (vrátane § 201 O.s.p.) upravujúce predpoklady, za ktorých môže podať odvolanie vedľajší účastník. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolacia námietka O. o vade konania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. je neopodstatnená.

4. So zreteľom na procesnú vadu konania, ktorú dovolací súd konštatoval v bode 1. tohto uznesenia, najvyšší súd dovolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. februára 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková